

Aus Achtung vor der Vergangenheit denken wir an die Zukunft

Ein Zeuge der Multikulturalität der Oppelner Region. Sanierung des Doms zum Heiligen Kreuz in Oppeln.

Das Projekt wird durch die Europäische Union aus den Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programs der Wojewodschaft Oppeln 2014-2020 mitfinanziert. Photos: Pracownia Artystyczna FotoSynteza Rafał Nosal Andrzej Nowak Studio4 Marek Wawrzkiewicz, MIK / "KAMEX" Archiwum parafialne

Redaktion: Agnieszka Wąsiora

Übersetzung: Marek Dziony

ISBN 978-83-957571-4-3

Ein Zeuge der Multikulturalität der Oppelner Region. Sanierung des Doms zum Heiligen Kreuz in Oppeln.

Über das Projekt

Sehr geehrte Damen und Herren,

Im Herbst 2017 begann man mit der durchfürung des Projekts "Ein Zeuge der Multikulturalität der Oppelner Region. Sanierung des Dom-Inneren zum Heiligen Kreuz in Oppeln", das durch die Europäische Union aus den Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programs der Wojewodschaft Oppeln 2014-2020 und den Eigenmitteln der Dompfarrei mitfinanziert wird.

In den konservatorischen Annahmen wurde der Allgemeincharakter der Arbeiten als "Regothisierung" des Kirchen-Inneren bezeichnet, was im Fall des Oppelner Doms die Freilegung und Wiederherstellung der historischen, größtenteils gotischen, Mauern und Mauerwerksverbände bedeutet. Sie waren oft eine Charaktereigenschaft

des Inneren der "großen" gotischen Dome gewesen. Die konservatorischen Maßnahmen haben das Hauptschiff, die beiden Seitenschiffe und das ganze Gewölbe umfasst. Die Durchführung der Arbeiten übernahm das Firmenkonsortium "Międzyuczelniany Instytut Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Delegatura w Krakowie – Leader des Konsortiums und die Firma KAMEX Konserwacja Obiektów Zabytkowych". Die Arbeiten verliefen nach dem Programm der konservatorischen Arbeiten des gotischen Inneren des Doms zum Heiligen Kreuz in Oppeln u. d. T. "Regotyzacja – ekspozycja gotyckich wątków ceglanych ścian, filarów międzynawowych i żeber sklepiennych" von Prof. Dr. habil. Ireneusz Płuski, das vom ehe-

maligen Oppelner Wojewodschaftskonservator genehmigt wurde. Alle konservatorischen Maßnahmen erhielten eine positive Bewertung der Denkmalschutz-Kommission, die im Mai 2020 die durchgeführten Arbeiten im Dom-Inneren abgenommen hat.

Hiermit bekommen Sie ein Prospekt, der an den Dom vor der Sanierung erinnert und ihn im heutigen Zustand vorstellt. Er stellt auch die Entdeckungen an der Nord- und Südwand vor, die die architektonischen Umwandlungen enthüllen und uns an das historische Aussehen des Doms annähern. Wir hoffen, dass es ein interessanter und wertvoller Stoff sein wird, der die Wiederentdeckung der Schönheit und der Bedeutung der Domkirche, der ecclesia mater der Diözese

Oppeln, und eines Zeugen der Multikulturalität der Oppelner Region ermöglicht.

Dompfarrer Dr Waldemar Klinger

Das Dom-Innere vor der Sanierung

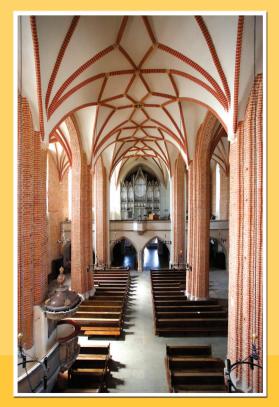
Der Hauptaltar-Ansicht

Der Chor-Ansicht

Das Dom-Innere nach der Sanierung

Der Hauptaltar-Ansicht

Der Chor-Ansicht

Das Dom-Innere vor der Sanierung – Nordwand

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Nordwand

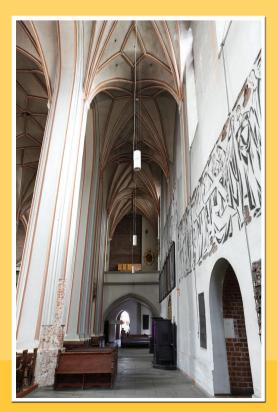

Das Dom-Innere vor der Sanierung – Nordschiff

8 Ostansicht Westansicht

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Nordschiff

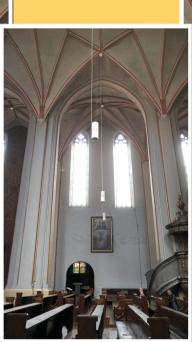

Ostansicht Westansicht

Das Dom-Innere vor der Sanierung – Südwand

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Südwand

Das Dom-Innere vor der Sanierung – Südschiff

12 Ostansicht Westansicht

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Südschiff

Ostansicht Westansicht 13

Das Dom-Innere vor der Sanierung – Hauptschiff-Gewölbe

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Hauptschiff-Gewölbe

Das Dom-Innere vor der Sanierung – Hauptschiff-Gewölbe

Der Hauptaltar-Ansicht

Der Chor-Ansicht

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Hauptschiff-Gewölbe

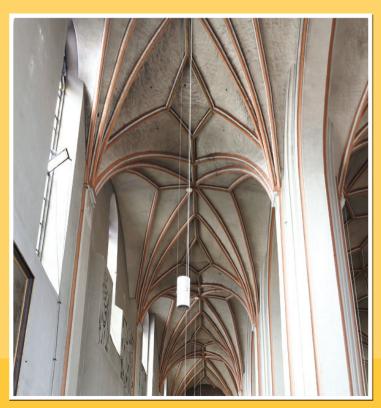

Der Hauptaltar-Ansicht

Der Chor-Ansicht

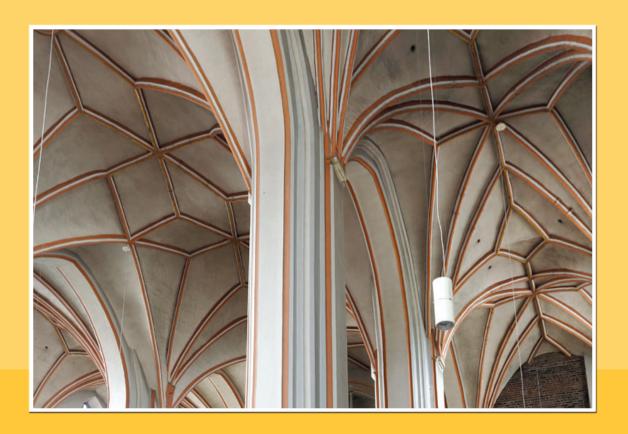
Das Dom-Innere vor der Sanierung – Nord- und Südschiff-Gewölbe

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Nord- und Südschiff-Gewölbe

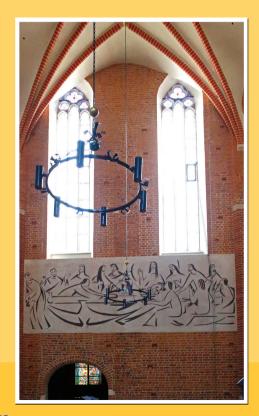

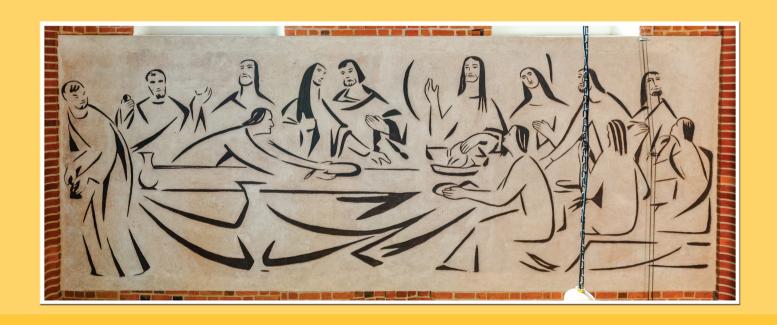

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Sgraffito von Schmutz auf der Südwand

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Sgraffito von Schmutz auf der Nordwand

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Entdeckungen auf der Nordwand

Spuren der historischen Umwandlungen

Überreste einer Mauerverbindung an der Wand der mutmaßlichen Sakristei

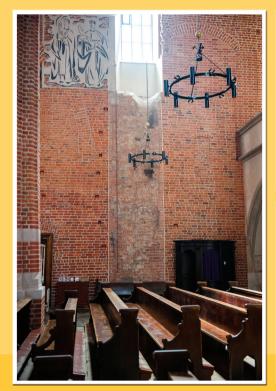

Das Lavabo und das Sakrarium

Das Sakrarium

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Entdeckungen auf der Südwand

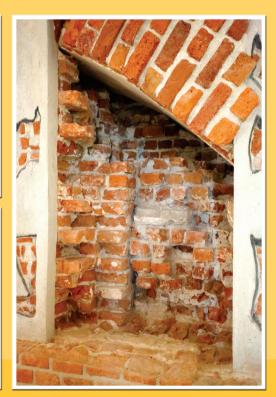

Der Abriss der Überreste eines runden Treppenhauses

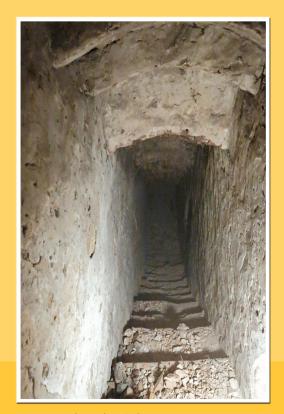
Fragmente von zugemauerten Fenstern

Das Fragment einer zugemauerten Arkade der mutmaßlichen Kapelle über der Großen Sakristei

Das Innere eines Treppenhauses in der Mauer zwischen den Sakristeien

Das Dom-Innere nach der Sanierung – Entdeckungen auf der Südwand

Der Eingang zum entdeckten Treppenhaus

Die Treppe im entdeckten Treppenhaus

Auflistung der in den Jahren 2015-2020 realisierten Projekte

Lp.	Projekttitel	Zuwendungsquelle	Höhe der Zuwendung	Eigener Beitrag	Gesamtwert der Investition	Investi- tionsjahr
1	Rozwój współpracy transgranicznej przy odnowie katedry w Ostrawie i Opolu	CZ DI CII 3 / Cel 3 2007. Z013 2007. Z013 2007. Z013	227 000,00 zł	73 000,00 zł	300 000,00 zł	2015
2	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja elewacji katedry. Prezbiterium – etap I	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego∎	350 000,00 zł	157 741,59 zł	507 741,59 zł	2015
3	Renowacja i konserwacja elewacji zewnętrznych gotyckiej katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu wraz z reliktami murów romańskich. Prezbiterium – elewacja wschodnia – etap I B	OPOLSKI WUJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW	428 984,00 zł	110 279,39 zł	539 263,39 zł	2015
4	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja elewacji katedry. Prezbiterium – etap I C	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego∎	400 000,00 zł	114 217,69 zł	544 247 CO -l	2016
5	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja elewacji katedry. Prezbiterium – etap I C (wkład własny do projektu MKiDN)	OPOLE	30 000,00 zł		544 217,69 zł	2016
6	Badania archeologiczne krypt	OPOLE	30 000,00 zł		30 000,00 zł	2016
7	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja korpusu elewacji północnej katedry – etap IV A	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego∎	600 000,00 zł	283 602,27 zł	883 602,27 zł	2016
8	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja elewacji katedry. Prezbiterium – etap III	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego∎	199 999,99 zł	22 767,90 zł	272.757.65	2017
9	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja elewacji katedry. Prezbiterium – etap III (wkład własny do projektu MKiDN)	OPOLE	50 000,00 zł		272 767,89 zł	2017

Auflistung der in den Jahren 2015-2020 realisierten Projekte

Lp.	Projekttitel	Zuwendungsquelle	Höhe der Zu- wendung	Eigener Beitrag	Gesamtwert der Investition	Investi- tionsjahr
10	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja korpusu elewacji północnej katedry etap – IV B	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.	250 000,00 zł	40 147,52 zł	340 147,52 zł	2017
11	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja korpusu elewacji północnej katedry etap – IV B (wkład własny do projektu MKIDN)	OPOLE	50 000,00 zł			
12	Świadek wielokulturowości Regionu Opolskiego. Renowacja i konserwacja wnętrza katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu	Fundusa Européjaka Poliska Pol	3 990 898,45 zł	854 941,14 zł	5 020 021 51 -l	2017–2020
13	Świadek wielokulturowości Regionu Opolskiego. Renowacja i konserwacja wnętrza katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu	OPOLE	174 181,92 zł		5 020 021,51 zł	2018
14	Renowacja i konserwacja filarów nawy południowej katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	OPOLE	350 000,00 zł		1 478 206,10 zł	2018
15	Renowacja i konserwacja filarów nawy południowej katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	1 000 000,00 zł	128 206,10 zł		
16	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Konserwacja korpusu elewacji północnej katedry – etap IV A	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.	400 000,00 zł	91.076.69	659 920,43 zł	2018
17	Opole. Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIII–XIV w.). Remont konserwatorski oraz malowanie chóru	OPOLE	178 843,75 zł	81 076,68		

Lp.	Projekttitel	Zuwendungsquelle	Höhe der Zu- wendung	Eigener Beitrag	Gesamtwert der Investition	Investi- tionsjahr
18	Z szacunku dla przeszłości zadbajmy o przyszłość. Konserwacja i renowacja elewacji prezbiterium Katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu – etap IV zamykający.	Fundusze Europejska OPOLSKIE Unia Europejska Europejska Polska	1 160 969,62 zł	711 561,99 zł	1 872 531,61 zł	2019-2020
19	Opole, Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu, XIII-XIV w., Konserwacja i renowacja filarów nawy północnej	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego∎	330 000,00 zł	165 391,52 zł	845 391,52 zł	2019
20	Opole, Katedra pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu, XIII-XIV w., Konserwacja i renowacja filarów nawy północnej	OPOLE	350 000,00 zł			
21	Renowacja i konserwacja filarów północnych Katedry Podwyższenia Krzyża Świętego	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	100 000,00 zł	111 347,88 zł	211 347,88 zł	2019
22	Prace konserwatorskie obrazu Stacji Drogi Krzyżowej z Katedry Opolskiej pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu, 1737 r., Jan Józef de Kont	Współfinansowane przez Samorząd Województwa Opolskiego	15 000,00 zł	6 428,57 zł	21 428,57 zł	2019
23	Konserwacja techniczna i estetyczna filarów, wątków ceglanych i gzymsu kamiennego oraz łęków między filarami Katedry Opolskiej	OPOLE	129 000,00 zł	505 049,03 zł	634 049,03 zł	2019
24	Dofinansowanie na wkłady własne do realizacji projek- tów renowacji i konserwacji Katedry Opolskiej współfi- nansowanych z innych środków	ZAKŁAD KOMUNALNY OPOLE	Darowizna w wyskokści 1 000 000,00 zł rozliczana w realizacji projektów współfinansowanych ze środków MKIDN, MKZ, UE w ramach RPO WO na lata 2014-2020			2019
25	Montaż nowych opraw oświetleniowych w Katedrze Opolskiej	William of the control of the contro	0,00	65 000,00 zł	65 000,00 zł	2019

Auflistung der in den Jahren 2015-2020 realisierten Projekte

Lp.	Projekttitel	Zuwendungsquelle	Höhe der Zu- wendung	Eigener Beitrag	Gesamtwert der Investition	Investi- tionsjahr
26	Instalacja oświetlenia ewakuacyjnego w Katedrze Opolskiej	ا ا	0,00	40 000,00 zł	40 000,00 zł	2020
27	Renowacja drzwi i wkładek w Katedrze Opolskiej	Panfia katedraina, pw. Podwyńszenia Krzyża Świętego Krzyża Krzyża Świętego Krzyża	0,00	11 000,00 zł	11 000,00 zł	2020
28	Modernizacja nagłośnienia w Katedrze Opolskiej	Paralla Mer. Podewy Katerina OPOLSKA	0,00	75 000,00 zł	75 000,00 zł	2020
29	Renowacjia Stacji Drogi Krzyżowej		0,00	240 000,00 zł	240 000,00 zł	2020
30	Renowacja i konserwacja podchórza oraz fragmentów elewacji kaplicy północnej Katedry	OPOLE	300 000,00 zł	78 084,83 zł	378 084,83 zł	2020
31	Konserwacja i renowacja fragmentów elewacji zewnętrz- nej kaplicy północnej Katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu - etap II	OPOLE	30 000,00 zł	30 590,29 zł	60 590,29 zł	2020
32	Historia zapisana w murach Katedry Opolskiej. Konserwacja i renowacja kaplic Katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu.	Fundusse Europejskie Polskie Polskie Unia Europejska Europejska Europejska Rzeczpospolita	286 693,51 zł	161 265,11 zł	447 958,62 zł	2020-2021
		Summe (Stand im August 2020)	12 064 942,48 zł	3 369 225,91 zł	15 434 168,39 zł	2015-2020

Um das Wohl des Doms bemüht

Die Restaurierung des Oppelenr Doms erlauben die Arbeit und das Bemühen vieler Personen und Träger, die sich in dieses Werk engagiert. Ohne Spenden, ohne Plannung, ohne Zuschüsse für die einzelnen Arbeitsbereiche, ohne konservatorische Programme und sachkundige Arbeit der Kunstrestauratore, ohne konservatorische Betreuung und Aufsicht, liefe die Renovierung des Doms nicht ununterbrochen und die Effekte wären weit von Standards entfernt, die derartigen Denkmälern gebühren.

Ehrenausschuss für die Restaurierung des Oppelner Doms – ist mit dem Dekret des Oppelener Bischof vom 1. Januar 2015 ins Leben berufen worden. Der Ausschuss bemüht sich auf verschiedenen Wegen um die Restairierung des Doms und sucht nach Quellen, die diese mitfinanzieren. Der Ausschuss besitzt einen sozialen Charakter. Er konstituierte sich durch die Integration verschiedener sozialer Gruppen (Kirche, Firmen, Gesellschaften und Institutionen, Medien, Hochschulen, Mezänen, Künstler u. a.).

Gesellschaft der Freunde des Oppelner Doms "Curx" – verbreitet und unterstützt alle Aktivitäten, deren Ziel die Konservierung und Renovierung des Oppelenr Doms und des-

sen Erhalt im guten technischen Zustand ist. Die Gesellschaft wirkt für die Entwicklung des Doms und der hier betriebenen Seelsorge. Sie ist eine gemeinnützige Organisation.

Projektkoordinierungs-Büro der Diözese Oppeln – bearbeitet die Anträge auf Zuschüsse, koordiniert den Verlauf der Projekte, verrechnet sie und bereitet ihre sachliche und finanzielle Abschlussberichte vor. Die Projekte werden nach dem Programm der konservatorischen Arbeiten, dem bestimmten Sach- und Finanzbereich und dem angenommenen Zeitplan realisiert. Das Büro unterstützt auch die Dompfarrei bei allen Tätigkeiten, die die Restaurierung des Doms bewerben.

Konservatorische Maßnahmen – werden in Anlehnung an zugelassene konservatorische Programme von Prof. Ireneusz Płuski (Akademie der Bildenden Künste Krakau) unter der Leitung von Kunstrestaurator Marek Wawrzkiewicz (Akademie der Bildenden Künste Krakau) geführt.

Konservatorische Aufsicht – alle Arbeiten werden unter der konservatorischen Aufsicht laut den Genehmigungen geführt und die schon durchgeführten Arbeiten sind protokollarisch durch konservatorische Kommisionnen und den Oppelner Wojewodschaftskonservator abgenommen worden.

Wir danken:

Dompfarrei zum Heiligen Kreuz Plac Katedralny 2, 45-005 Opole (Oppeln) tel. 77 454 25 79 e-mail: kancelaria@katedra.opole.pl

www.renowacja.katedraopolska.pl

www.katedraopolska.pl